Ročník II. Ve Varšavě a v Lucku, dne 1. března 1929. **Číslo 4.**

BUDITEL

ORGÁN ČECHOSLOVÁKŮ V POLSKU.

VYCHÁZÍ 1. a 15. KAŽDÉHO MĚSÍCE.

Redakce a administrace pro Volyň: Łuck, Jagiellońska 16.

Administrace pro ostatní Polsko a zahraničí: Warszawa, Mazowiecka 11.

„KOLONJE CZESKIE NA WOŁYNIU."

Tato publikace, o níž se děje zmínka v č. 2 (II roč.) Buditele, musí vzbuditi živý zájem ve všech vrstvách volyňských Čechů, jimž osud naší větve na Volyni není lhostejným, a vyvolati snahu, aby byla vyplněna mezera, která se dosud v historii českého osadnictví na Volyni a jeho kulturního, hospodářského a náboženského vývoje jeví. Uvedené dílko Z. Cichocké, ač hřeší malými nepřesnostmi a obsahuje některé vývody a tvrzení, se kterými nelze plně souhlasiti, je psáno celkem slušně a dává podnět *abychom konečně i my se své strany přistoupili ke shromážďování materiálu, na jehož základě by bylo možno zpracovati vlastní pojednání o českých koloniích na Volyni, jejich historii, vývoji a současném stavu.*

Autorka v seznamu pramenů neuvádí práce Oličovy, Pospíšilovy a Švihovského. Patrně se jí do rukou nedostaly. Se zavanutím svobodnějšího vánku v Rusku po r. 1905, jež umožnil vznik „Ruského Čecha", prvního průkopníka obrozenského ruchu v osadách volyňských, objevila se též prvá písemná pojednání o počátcích kolonisace na Volyni. Tak z péra zesnulého Vladimíra Oliče vyšla stručná brožurka, výstižně líčící vznik osad volyňských. Přesný název její si nepamatuji, a nepodařilo se mi ji také zachovati. Při evakuaci Volyně v r. 1915 zanechal jsem ji spolu se 2 ročníky „Ruského Čecha" a jinými knihami jejich osudu. Z obavy před Němci byly pak mé publikace, jak jsem později zvěděl, zničeny. Velká škoda, neboť v „Ruském Čechu" byly uveřejněny stati dosud v Hlinsku žijícího profesora A. Pospíšila s výpočtem českých osad a, jestli se nemýlím, i rokem jejich založení. Další náběh, a to s pozoruhodným výsledkem byl v tom směru podniknut „Čechoslovanem", nástupcem zaniklého „Ruského Čecha", který redigoval a vydával známý rodák volyňský V. Švihovský. Sestavil tehdy podrobný dotazník, rozeslal svým důvěrníkům ve všech osadách a došlé odpovědi uveřejňoval v „Čechoslovanu". Dovídali jsme se z těchto zpráv, kdy která osada, kým a jakým způsobem byla založena (na př. koupí velkostatku), kolik hlav (mužů, žen a dětí) čítala, mnoho-li z nich uměli číst a psát, kolik manželství bylo smíšených, jak velkou měla rozlohu, polí, luk, lesů, chmelnic, jaké plodiny se pěstovaly, kolik měla rolníků, řemeslníků, (každé řemeslo uvedeno zvlášť), obchodníky a s čím obchodujících, měla-li školu (českou neb smíšenou), kolik tříd a žactva, kolik učitelů, kostel, poštu, železniční stanici, byly-li v ní průmyslové podniky, jaké a mnoho-li zaměstnávaly dělnictva, byly-li v osadě peněžní ústavy, jakého druhu, spolky, a t. d.

Tímto způsobem měl býti shromážděn bohatý materiál pro budoucí obšírné zpracování publikace o českém osadnictví na Volyni. Pro vypuknuvší v krátce na to světovou válku k tomu nedošlo.

Válečná vichřice se převalila. Nastaly nové poměry. Část kolonií zůstala na území ruském, jádro jejich však v Polsku. Nám, jimž osud dopřál dožíti se dneška, a jsme schopní vládnouti perem, přítomná doba a poměry velí, abychom věc s historii kolonisace na Volyni déle neodkládali a postarali se o to, abychom potomstvu zachovali o tom písemnou památku.

Hospodářský význam českých volynských osad je se strany polské všeobecně uznáván. Nelze tak říci o jejich kulturní úrovni, o níž jdou hlasy již ne na tolik příznivé. Je nezbytno, aby s poměrným blahobytem, jemuž se volynští krajané těší a s hospodářským rozvojem postupoval též jejich kulturní vzestup. Zůstala-li by jejich kulturní úroveň na témž stupni, nešla-li by s duchem času kupředu a stále výš, znamenalo by to postupný zánik, a kolonie by ztra-

tíly svoji českou tvář a splynuly by se svým prostředím. Některé potěšitelné zprávy však ukazují, že se český živel na Volyni, ač se o měm tvrdí, že holduje materialismu, probudil k novému životu kulturnímu a projevuje snahy k svému duševnímu povznesení.

Nemalou zásluhu o to má Česká Matice Školská na Volyni. Od ní také očekávám iniciativu k soupisu osad na Volyni. Je nutno stvořiti kádr důvěrníků v každé osadě, vypracovati dotazníky podle námětu, jejž jsem zhora uvedl, a které lze přirozeně rozšířiti podle potřeby i o jiné pro osadnictvo významné otázky. Čím úplnější bude soupis tím lépe. Nepochybuji, že Buditel poskytne místa pro uveřejnění historie a soupisných údajů o každé osadě. Mohlo by se tak díti event. i otištěním pod čárou, aby se pak sazby mohlo použíti k tisku a vydání zvláštní brožury. Takto získaný soupis poskytl by nám jasný a přesný přehled osad českého živlu na Volyni a jeho potence hospodářské a kulturní. O jeho údaje bylo by možno se opírati při event. zcela loyálním prosazování kulturních a hospodářských požadavků. V kulturním ohledu je nám toho velmi mnoho zapotřebí. Oč lépe si na tomto poli stojí českoslovenští občané polské národnosti, kteří mají dobře vybudované školství obecné, měšťanské, střední i odborné.

Nechť má výzva nalezne brzkého uskutečnění!

F. - - ský.

POLSKA VÝSTAVA V POZNANI.

Polsko oslaví letos desáté výročí svého vzkříšení velkou jubilejní výstavou, zvanou „Powszechna Wystawa Krajowa", která bude zahájena 16. května a potrvá až do 30. září t. r. Výstava bude v Poznani, hlavním městě Velkopolska, jednak proto, že toto město ze všech velkých polských měst nejméně trpělo válečnými hrůzami, jednak že místo Poznaňských veletrhů je velmi vhodné pro uspořádání takové výstavy. V čele výstavy stojí šestičlenná správa s předsedou drem St. Wachowiakem. Protektorát převzal president polské republiky Mościcki, v čestném předsednictvu zasedají členové vlády s maršálkem Piłsudským, předsedové sejmu a senátu a oba polští kardinálové, hnězdenský primas polský dr. Hlond a varšavský arcibiskup Kakowski. Prostřednictvím širšího výboru o 400 členech rozprostřela správa výstavy svou organisační síť po celé zemi.

Na výstavě bude v 32 skupinách zobrazen celý hospodářský a kulturní život Polska, budou zastoupena všechna odvětví národní činnosti, organisace státní, průmyslu, obchodu, zemědělství, sociální péče, hygieny, tělesné výchovy a sportů. Rovněž bude na výstavě zastoupena také několikamilionová polská emigrance, která zobrazí svůj nynější stav kulturní, hospodářský a politický. Powszechna Wystawa Krajowa v Poznani bude tedy živou bilancí prvního desitiletí polské samostatnosti, bude obrazem soudobého Polska, ukáže celému světu, čím polský národ jest a čím chce se státi v budoucnosti.

Terén výstavy měří 600.000 m^2 a jest rozdělen na dva komplexy: východní a západní. První jest místem Poznaňských veletrhů s budovami universitními a Wilsonovým parkem. Oba terény jsou spojeny asfaltovanými ulicemi, čímž v samém srdci města vzniká efektní celek. Na tomto území bude státi v den výstavy 180 větších i menších budov, z nichž nejefektnější budou hlavní vchod s orientační věží vysokou 30 metrů, pavilon textilní a železářský. Rovněž monumentální vzhled mají budovy s exposicemi státu a budova kultury a umění. V bezprostřední blízkosti výstavní plochy vystavělo město Poznaň velký hotel, který pojme 1000 osob. Pěknou atrakcí bude i Wilsonův park, kde bude odhalen Wilsonův pomník a kde bude také ústřední restaurace pro 2.500 osob a zahraniční pavilon Polska, který za 45.000 dolarů vybudovala početná větev amerických Poláků.

Ve vlastních pavilonech bude skvěle za stoupeno hornictví a hutníctví, sklářství, průmysl železářský, elektrotechnický, textilní a polské zemědělství. Bude uspořádáno také několik výstav chovného dobytka. V paláci kultury a umění bude zastoupeno polské malířství, sochařsví, grafika, architektura, keramika a t d.

Během výstavy budou v Poznani také uspořádány různé polské a mezinárodní sjezdy a sportovní podniky. Budou se na příklad konati závody balonů, bude vybojováno mistrovství v lehké atletice, polské závody automobilů, motocyklů a kol. Dále budou vybojovány zápasy rohovnické, hockeyové, plavecké, střelecké, šermířské a footballové. V hockeyi utkají se mužstva polské a československé. Zlatým hřebem všech těchto sportovních podniků budou jednak koňské dostihy a polo, jednak všeslovanský slet sokolský ve dnech od 29. června do 1. července v kterýchžto dnech očekává se zvláště silná návštěva hlavně ze slovanských zemí.

Z domova i ciziny

Jak jsme již v minulém čísle tohoto listu oznámili, byl státní rozpočet na rok 1929/30 mv polské sejmu schválen dne 11. února. Hlasovali proň: vládní blok, křest. demokracie, národní strana dělnická, Wyzwolenie a revoluční frakce (vládní socialisté). Ostatní strany se hlasování zdržely.

V polské senátní komisi byla rozpočtová rozprava zahájena 20. února Senát projevil tendenci napravit škrty, které v rozpočtu v neprospěch vlády učinil sejm, takže státní rozpočet nabývá své původní formy, stanovené vládou. Počítá se s tím, že rozpočtové zasedání polskédo parlamentu bude skončeno v polovici března. Vyskytly se také zprávy, že později bude svoláno mimořádné zasedání polského parlamentu, které by se zaměstnávalo především otázkou revise polské konstituce. První rozprava o návrhu na reformu konstituce, předloženém sejmu vládním blokem a posilujícím pronikavým způsobem věc presidentovu a vlády, byla konána v polském sejmu dne 22. února. 27. a 1. března pak bylo v rozpravě pokračováno. Parlamentní strany zaujímají však k návrhu vládního bloku stanovisko většinou odmítavé.

Programové prohlášení nového čsl. ministerského předsedy Udržala, o němž jsme se zmínili již v posledním čísle, bylo čsl. koaličním tiskem komentováno v tom směru, že v Československu nebude letos ani nových voleb a že nedojde také k utvoření úřednické vlády, o níž se již počínalo mluviti. S povděkem čsl. veřejnost přijala zprávu, že Udržalova vláda je odhodlána vládnouti dále a vyříditi i velmi vážné úkoly, které na ni čekají. To všecko by svědčilo o tom, že určité neshody v koalici, jež zveličoval především tisk oposiční, byly zažehnány.

Státní bospodářství čsl. za rok 1927 skončilo přebytkem 576 mil. Kč, ač podle rozpočtu měl býti přebytek toliko 20 mil. Kč.

2. a 3. února se v Českém Těšíně konál sjezd polských menšin z Německa, Lotyšska, Litvy, Rumunska a Československa. Účastníci sjezdu se přesvědčili, že polské menšině v ČSR se z uvedených zemí daří nejlépe.

Jugoslavským vyslancem v Praze byl jmenován Grga Andjelinovič, jugoslavským vyslancem ve Varšavě byl jmenován Branko Lazarevič, dosavadní jugoslavský vyslanec v Praze.

Církevní stát byl obnoven dohodou s Italií dne 7. února t. r.

Mezinárodní lyžařské závody konaly se tentokráte v prvé polovici února na polském území v Zakopaném. Zúčastnili se jich závodníci z Anglie, Francie, Norska, Švédská, Finska, Německa, Jihoslavie, Rumunska. Kromě Poláků dostavili se k závodům nejčetněji závodníci z Československa. Závodům dodala slavnostní ho rázu přítomnost presidenta Polské republiky p. I. Moścického. V této mezinárodní soutěži podařilo se Polákům docíliti velmi pěkných výsledků. Čestně obstáli i Čechoslováci ač se očekávaly od nich výsledky lepší. Jednou z příčin, proč se tak nestalo byla nemoc některých velmi dobrých závodníků. Po skončení závodů v Zakopaném odjela většina závodníků do Štrbského Plesa na Slovensku, aby se zúčastnila lyžařských závodů o mistrovství Československa. V těchto závodech podařilo se Čechoslovákům uhájiti primát a tím odčiniti dojem slabšího výsledku v Zakopaném. Jest velmi potěšitelno že úroveň polského sportu v poslední době značně stoupla a vynucuje si v mezinárodní sportovní společnosti svými výkony respekt. Až dosud jsme hájili barvy slovanské na mezinárodním sportovním kolbišti skoro jedině my Češi. Dnes pomáhají nám v tom bratři Poláci.

KULTURNÍ STYKY POLSKO-ČSL.

Nákladem *Koła prawników varšavské university* vyšla publikace *„Czechosłowacja“*, vydaná jako dokument loňské výpravy členů tohoto Koła do Československa. Publikace tato obsahuji příspěvky známých pracovníků polských i československých na poli sblížení polsko-československého, týkající se polsko-československé spolupráce vědecké a studentské. Mimo to nalézáme tu podrobný popis této výpravy do Československa Jako úvodní slovo otištěn je aforismus čsl. vyslance varšavského dra V. Girsy o významu právnického povolání pro stát, národ a lidstvo. Podotknouti sluší, že letošního roku v březnu přijíždí do Polska velká výprava čsl. studujících práv se svými profesory.

V poznaňském divadle Polském hraje se již delší dobu s velkým úspěchem *hra K. Čapka. „R. U. R.“* jež vypravena byla před několika lety po prvé ve varšavském divadle „Rozmaitości" a později dočkala se svého vypravení rovněž v Krakově. Premiéra této hry v Poznani byla obzvlášť slavnostní; zúčastnil se jí čsl. konsul poznaňský inž. Matoušek s celým úřednictvem a věnoval představitelce hlavní role krásný vavřínový věnec se stuhami v čsl. barvách;

rovněž i čsl. kolonie poznaňská byla četně zastoupena.

V knihovně „Slavia", vydávané Českomor. podniky vydavatelskými v Praze, jako sv. XI. vyšel překlad knihy polské spisovatelky *Z. R. Nalkowské* „Terezin román"; nakladatelství ottovo v Praze hodlá vydati v nejbližší době překlad knihy *J. Kadena-Bandrovského* „Město mé matky".

Komedie *A. Slonimského* „Varšavský mouřenín" přeložena byla B. Vydrou do češtiny; hrána bude v divadle Vinohradském.

Polský spisovatel *A. Nowaczyński* vydal novou svou komedii „Wiosna narodów", zachycující humoristickým způsobem události rušného r. 1848 v Krakově. Zajímavo je že ve hře této vystupuje Čech Nedostal, pronášející celé partie jazykem českým. Hra studuje se v Krakově i ve Varšavě; zájem o ni projevila i některá divadla česká.

V *Mor. Ostravě* byl založen *klub česko-polský,* který chce pracovat pro upevnění přátelských styků čsl.-polských.

Noví polští členové Královské České společnosti nauk. Řádnými členy Královské české společnosti nauk zvoleni byli polští učenci St. Kot z Krakova a F. Koneczny z Vilna.

LITERÁRNÍ A VĚDECKÉ NEKROLOGY ČESKOSLOVENSKÉ.

V Praze zemřel skorem ve věku sedmdesáti let spisovatel *Emil Tréval,* vlastním jménem Václav Walter. Literárně náležel ke kruhu starších spisovatelů, seskupených kolem týdeníku „Zvon". Jeho povolání lékařské vtisklo namnoze i ráz jeho literární tvorbě.

Československá věda želí úmrtí významného vědeckého pracovníka, filologa prof. *V. Ertla,* který zemřel po krátké nemoci v Praze ve věku 53 let. Ertl znám je zejména jako hlavní organisátor přípravných prací k velkolepému slovníku jazyka českého, chystaného Českou akademij, jako vrchní redaktor „Naší řeči" a vydavatel středoškoltkých mluvnic češtiny a čítanek. I v Polsku měl Ertl řadu dobrých přátel.

Domáci obzor

Z Ústředí Č. M. Š. na Volyni. Správám všech Kol České Matice Školské na Volyni oznamujeme, že na den 8. března t. r. svoláváme první řádný sjezd všech předsedů Kol České Matice na Volyni v Lucku. Sjezd se bude konati v místnosti české matiční soukromé školy v Lucku, ul. Wojewódská čís. 2. Začátek jednání o 11 hod. dopoledne. Program jednání: 1. Zahájení sjezdu. 2. Referát o celkové dnešní situaci spolkové a školní. 3. Referát z Kol Matice. 4 Potřeby spolkové a nástin práce v budoucnu. 5. Volné návrhy. Při posuzování dnešní spolkové situace uznali jsme za nutné pozvati ke společné poradě aspoň jednou za rok všechy předsedy výboru Kol Matice, aby bylo možno v důvěrném kruhu společně posouditi a vyšetřiti nejnaléhavější potřeby organisace.

Proto se obracíme ke všem předsedům s upřímnou žádostí, aby se dostavili na sjezd co nejčetnji. Kdyby některý předseda z jakýchkoliv příčin se dostaviti nemohl, nechť výbor vyšle místopředsedu neb jednatele Kola. Na týž den jest svolána i schůze členů výboru hlavní správy Matice. *Ústřední správa Matice.*

Z ČESKOSLOVENSKÉ BESEDY VARŠAVSKÉ.

Dne 4. února v městském gymnasiu na ul. Emilja Plater zahájeny byly *vlastivědné kursy čsl.* pro děti čsl. rodičů ve Varšavě, o nichž jsme již referovali v minulém čísle. Připomínáme pouze ještě, že shromážděné děti i rodiče pozdravil jménem ústavu ředitel *Malczewski,* přeje dětem, aby se jim v ústavě líbilo a jejich práce zdárně pokračovala. Řediteli poděkoval jménem Čsl. Besedy její předseda dr. B. Vydra. Při slavnosti zapěny byly žáky ústavu čsl. národní a polská hymna, jakož i jiné příležitostné písně.

Dne 7. března uspořádána bude v Besedě oslava *narozenin presidenta čsl. republiky T. G. Masaryka,* spojená s uměleckým programem.

Pro druhou polovici března chystá Beseda *velký Josefský večer* s mnohými atrakcemi.

Koncem února opustil Varšavu kancelářský oficiál čsl. vyslanectví Jindřich Schröder, byv po více než pětileté činnosti ve Varšavě odvolán do pražského ústředí. Pracoval na vyslanectví a v konsulárním oddějení jako pokladník, visový referent a účetní a náležel k horlivým členům Čsl. Besedy varšavské. Hojně přispíval i do našeho listu. Čsl. kolonie varšavská v něm ztrácí jednoho ze svých nejagilnějších pracovníků.

Ze Straklova. Dne 7. ledna t. r. sehrala mládež školní hru o 3 jednáních pod názvem „Štědrý den", která vynesla ve prospěch školních momůcek 159 zlotých. Jak divadlo tak i zábava po něm se úplně zdařily. — Příčiněním zdejšího p. učitele A. Křivky věnovalo ministersvo školství v Praze prostřednictvím českého vyslanectví ve Varšavě naší obci knihovnu o 53 svazcích. Kolo Matice Školské vzdává srdečný dík dárcům za tak vzácný a prospěšný dar. — Činnost Kola Matice může býti prospěšná jen tehdy, když i druhé spolky ve vesnici mu budou pomáhat. Kolo Matice má, jak známo, osvětový účel, a tu jemu vždy může pomoci divadelní kroužek, který má býti vlastně nerozlučnou součástkou Kola. Náš divadelní kroužek správně porozuměl, jak velký význam má česká kniha a proto čistý důchod z divadel věnuje ve prospěch obecní knihovny. Za dvě leta sehrál 6 divadelních představení a za výnos z nich bylo koupeno 50 knih do knihovny pro dospělé. Kolo Matice skládá srdečný dík všem divadelním hercům a přeje jím hojného zdaru v další osvětové prácí. *J. Hlavatý,* předseda Kola Matice.

Z Mirohošti. Výbor Kola Č. M. Š. v Mirohošti oznamuje, že dne 3/II. t. r. při svatební hostině, pořádané v Mirohošti na oslavu sňatku sl. Mancveldové z Mlodavy s p. A. Cinertem z Mirohošti, byla p. E. Týrkem podniknuta sbýrka ve prospěch jmenovaného Kola, která vynesla 33.25 zl. Obnos ten byl výborem Kola určen ve prospěch Fondu, založeného pro vybudování Obecního Domu v Mirohošti. Výbor Kola Matice děkuje za podniknutou sbírku p. E. Týrkovi, jakož i všem účastníkům hostiny, přispěvším ke zvětšení daru. — Dne 20 ledna t. r. při svatební hostině sl. sl. Mařenky Válové s p. Václ. Glindlerem z Mirohošti byla obětavým členem našeho Kola p. Em. Týrkem uspořádána sbírka ve prospěch Ústřední Správy Č. M .Š. na Volyni a vynesla 32.35 zl. Výbor Kola děkuje jak p. p. íniciátorům sbírky tak i všem p. p. hostům, prispěvším jakýmkoliv obnosem k jejímu zvětšení.

V. Boček, předseda. *Jos.Linhart,* jednatel.

Zasláno z Chomoutu. Posledním časem se u nás tvrdí, že můj syn Antonin zemřel následkem trestu ve skole. Pravda je že můj syn se roznemohl na chřipku a po operaci zemřel. 23/II. 1929. V. *Prokop,* oiec.

NAŠE OBRÁZKY.

Přinášíme dnes dva obrázky ze školského a sociálně-svépomocného života našich krajanů na Volyni, pořízené již v dřívějších letech: první představuje českou školu v Hulči České na Volyni s učitelem Kašparem a pravoslavným farářem A. Zajícem, druhý představuje sbor dobrovolných hasičů v Českém Kvasilově (na levé straně nahoře), sbor dobrovolných hasičů v Českém Ubbárově (po levé straně dole) a sbor dobrovolných hasičů v Českých Ujezdcích (po pravé straně) při svěcení praporu sboru dobrovolných hasičů v Ujezdcích na Volyni z roce 1923.

Takovéto obrázky mají velikou cenu nejen proto, že budou mezi našimi krajany burcovati zájem o jejich pospolité kulturně-osvětové a sociální podnikání, ale také proto, poněvadž budou přispívati k poznání našeho života i za hranicemi české Volyně t. j. v naší staré a nové vlasti. Kromě toho však budou i posilovati zájem o náš list, jehož česká větev na Volyni nezbytně potřebuje, má-li býti její kulturní, sociální a hospodářské podnikání korunováno zdarem. Musíme všichni dbáti o to, abychom se stali jednou rodinou, kde všichni táhnou za jeden provaz, abychom i v těch nejodlehlivějších českých osadách volyňských vypěstovali mezi sebou vědomí přináležitosti k jednotnému celku naší volyňské větve a abychom i vší své uvedené práci dali jednotný a společný ráz. Nechceme nic jiného, než vytvořit pevné základy své existence, na niž máme jako početná větev čsl. naroda nárok. A těmto našim snahám chce a vždycky bude sloužiti náš list. Pamatujte naň proto, čtěte jej, předplácejte jej a pečujte o to, aby na

Volyni, nebylo jediného uvědomělého Čecha a Češky, kteří by našeho listu neodebírali, neplatili a nečetli! *Co pro list učiníte, pro sebe a pro dobro celé dnešní i budoucí české větve volyňské učiníte!*

Budeme velmi povděčni všem našim dopisovatelům, spolupracovníkům a přátelům, budou-li nám posílati různé obrázky, znázorňující život české Volyně, a mileráJi je budeme v našem listě otiskovati!

Učitelská hlídka

Na četná přání z řad učitelských, rozhodli jsme se otevříti v našem časopise „Učitelskou hlídku", kde učitelé a učitelky budou moci mezi sebou se dorozumívati o svých potřebách, děliti se o své zkušenosti praxi a j. Doufáme, že tato hlídka bude vždy bohatě obeslána a bude pravdivým zrcadlem našeho školství a otázek, těsně se školní výchovou souvisejících. Obracíme se proto s upřímnou žádostí k veškerému našemu učitelstvu, aby svoji „Hlídku" co možná nejhojnějši zajímavým materiálem obohacovalo. Práci a osvětě zdar!

Ústřední Správa Matice.

KOLEGŮM (YNÍM), ČESKÝM UČITELŮM A UČITELKÁM NA VOLYNI.

My, čeští učitelé na Volyni, jsme při své, vskutku těžké a zodpovědné osvětové práci ve velké nevýhodě. Jsme rozptýleni po vesnicích, často mnoho kilometrů od sebe vzdálených, nemáme možnosti spolu se stýkati, a o našich společných zájmech si pohovořiti, své zkušenosti a názory vyměniti, spolu se poraditi a tak si tu svoji práci ulehčiti a zpříjemniti. Bývají chvíle, kdy každý z nás toto osamoceni obzvláště těžce pociťuje, a proto třeba přemýšleti o tom, jak si v té situací aspoň částečně pomoci. Nemůžeme ovšem naše, po celé Volyni rozptýlené české osady sestaviti více dohromady, čímž bychom měli k sobě blíže, můžeme si však pomoci jiným způsobem. Bylo by velice dobře, kdyby v Buditeli byla udržována stálá „Učitelská hlídka", jež by nám byla jakýmsi pojítkem. Do ní bychom zasílali vše, co by mohlo míti pro všecky jakýsi význam a co by mohlo buditi společný zájem; byly by tu informace z oboru osvětové práce, zajímavé události ze života škol a osvětových kroužků (divadelních, pěveckých a t. d.), uveřejňovali bychom tu myšlenky a úvahy, týkající se osvětové práce ve škole i mimo

školu a rovněž zasílali bychom do hlídky různé dotazy, na které by zase jiní zkušenější kolegové uveřejňovali své odpovědi. Kromě toho i naši občané, čtouce Hlídku, měli by více před očima celou tu osvětovou činnost učitelstva, bylo by tu více pochopení pro potřeby školství a výchovy, čímž by se práce naše ulehčila

Obracím se proto k českým kolegům a kolegyním na Volyni, aby o této věci přemýšleli a uveřejnili pak své úsudky, po případě přímo již i články do Hlídky přispěli.

V. Fícek, učitel v Semidubech.

*

K tomuto provolání pana učitele Ficka, které přichází opravdu jako na zavolanou, poznamenává redakce, že otevře sloupce našeho listu pánům učitelům a učitelkám z české Volyně velmi ochotně. Zpravodajství je nejdůležitější věcí každého listu a čím je toto zpravodajství rozvitější a všestrannější, tím dokonalejším je také list. Páni učitelé začínají a my jejich chvalitebnou iniciativu upřímně vítáme. Po nich nechť se ohlásí i ostatní činitelé naší české Volyně, jimž není lhostejno, budeme-li existovati či nikoliv, a kteří mají zájem o udržení naší volyňské větve! Bylo by třeba, aby v každé osadě se přihlásil důvěrník, který bude plnit nejenom funkce dopisovatelské — každý piš, jak umíš! — ale také jiné, s existencí listu sousouvisející úkoly. Jde také o vybírání před — a doplatného! Přátelé, hlaste se, páni učitelé vám dávají krásný příklad! Kdo co dobrého učiní pro náš list, pro blaho celé naší volynské větve učiní!

Prakticky koutek

Frant Schmidt:

NÁVOD KE SPRÁVNÉMU TOPENÍ A VYUŽITÍ PALIVA V DOMÁCNOSTI.

Svaz mistrů a továren kamnářských v Čsl. republice, sídlem v Praze vydal svého času podrobný, níže uvedený návod, který k bližší informaci čtenářek otiskujeme:

v kachlových kamnech pokojových i kuchyňských.

V kamnech s topením normálním, s dvířky hermetickými u popelníku i topicími.

1. Před zatopením musí býti ohniště úplně vyprázdněno, škváry i popel odstraněny.

2. Rošt musí býti čistý, jeho příčky nepoškozeny, jelikož při topení má vzduch do ohniště pouze dvířky popelníkovými a spárami roštovými přicházeti.

3. K zatápění použijte papíru neb dobrých třísek, na něž se položí suché, tence rozsekané dříví a na toto lopatka uhlí; když vše hoří plamenem, přiloží se další 2 lopatky uhlí a pak, přikládá-li se dále, jest nutno žhavé uhlí prohrábnouti a na zadní polovinu roštu odsunouti, potom na přední část, na prázdný rošt, 2—3 lopatky uhlí střední velikosti přiložiti. Velké kusy uhlí přikládati jest neúsporné; drobné uhlí a uhelný prach zaviňují výbuch.

4. Popelníková dvířka po dobu topení zůstanou otevřena, neb jen pootevřena, což řídí se dle tahu komína.

5. Topící dvířka jen nepatrně pootevřena, by žár vnitřní dvířka nepoškodil.

6. Jsou-li kamna dostatečně rozehřáta, uhlí více plamenem nehoří a jest jen žhavé, uzavrou se obojí dvířka, čímž zamezí se odchodu tepla do komína a tím kamna dlouho hřejí.

Topení v kamnech s topeništěm násypným.

1. Před zatopením nutno ohniště i rošt úplně vyprázdniti, škváry a popel odstraniti, na čistý rošt nasypati až do výše spodku násypných horních dvířek čisté uhlí střední velikosti, načež rozdělá se na vrchu nasypaného uhlí oheň pomocí papíru a suchého dříví, na to přiloží se 3 lopatky uhlí a nechá se, až celý násyp dclů prohoří.

2. Spodní dvířka zůstanou pootevřena a u horních, pokud jsou opatřena šroubem regulačním, se tento asi na 2 mm pootevře, jinak dvířka jsou uzavřena.

3. Po prohoření uhlí až na rošt, když již toto jest jen žhavé, a nemíní-li se déle topiti, uzavrou se obojí dvířka i šrouby hermeticky.

4. Je-li nutno po prohoření prvního násypu dále přiložiti, nesmí býti více než 3 lopatky čistého uhlí naloženo a pak stačí — je-li u spodních dvířek regulační šroub, nechati tento otevřen a obojí dvířka uzavříti; kde však jest malý tah komína, jest nutno i dvířka spodní pootevříti.

Topení v kamnech kuchyňských.

1. Topí se jako v kamnech pokojových s topením obyčejným.

2. Pekoucí trouba nesmí býti propálena a pláty musí býti beze všech otevřených spár. Povstaly-li již nějaké spáry buď mezi pláty neb

kachly, buďtež tyto co nejpečlivěji hlínou zamazány, jinak topilo by se velmi nehospodárně.

*

Je-li topeno ať v kterýchkoliv kamnech uhlím spékavým, musí býti během topení spečená vrstva proražena, aby měl vzduch přístup do ohniště.

Pro topení v kamnech kachlových v pokoji i kuchyni doporučuje se dobré hnědé uhlí.

Veškerá kamna nutno nejméně jednou za rok — a to nejlépe v jarních měsících — dáti vyčistiti, prohlédnouti a případně opraviti.

Tento účelně sepsaný návod přijde zajisté našim hospodyňkám vhod. Pokud se otázky udržování a ošetřování kamen týče, uzná zajisté každá dobrá hospodyňka, že nejvhodnější dobou k řádnému jich zřízení jest čas před velkým úklidem, který se koná obyčejně v letních měsících, kdy hospodyňky mohou si klidně a beze strachu před velkým nepořádkem potřebné nedostatky dáti upraviti.

Různé zprávy

O PŘÍČINÁCH LETOŠNÍCH KRUTÝCH MRAZŮ

Evropa si konečně oddychla — vlna mrazů se už snad nevrátí. Mrazy netrvaly tak dlouho, ale stačily, aby svět byl takřka vzhůru nohama. Sníh ležel v Benátkách, v jejichž kanálech se jindy zrcadlilo po celý rok modré nebe italské, na Floridě v Miami s hrůzou se choulili do plášťů návštěvníci lázní, kteří místo koupání mrzli ve „strašné" zimě 12ti stupňové. A Island, odkudp odle metereologických zpráv přicházejí na nás všecky ty poruchy, tlakové níže, tepelné vlny a jiné příjemnosti, tento pověstný Island si libuje, neboť na taková „vedra" 15 tistupňová Eskymáci se už dávno nepamatují. Je to tedy nějak všecko převrácené.

Poděšené lidstvo se ptá, není-li to jen znamením dob ještě horších, neblíží-li se na svět pohromy doby ledové. Ve středověku — a ještě v XVII. století, kdy byly tak silné mrazy, že i Baltické moře zamrzlo a mohlo se po saních jezdit z Evropy na Skandinávský poloostrov, — připisovali to hněvu Božímu, jenž ohlašuje tak hříšnému lidstvu konec světa. V naší době jest mnoho vědeckých teorií a domněnek, které se pokoušejí vysvětliti takové podivné převraty v přírodě; jsou to sice mnohdy jen teorie, ale stačí, aby lidem nahnaly husí kůži.

Tak přijel domů do vsi student z Prahy, že mají uhelné prázdniny; poněvadž nadarmo neposlouchal výklady z geologie, vykládá strejčkovi a jeho rodině, že to jako s těmi mrazy je docela v pořádku. Napřed byla ledová doba, tak asi milion let; potom ledovce ustoupily podnebí subtropickému, vyrostly lesy a džungle, plné zvěře. To trvalo tak 40—50 tisíc let. Poněvadž se to tak pěkně střídá, můžeme čekat, že po nás zase přijde perioda ledu a sněhu; můžete-si tedy na prstech vypočítat, že teď už co nevidět bude s námi konec... Hrůza padá na všecky, tetička se jen tiše modlí, aby jí Pán Bůh všecky hříchy odpustil...

Ale lidem nestačí jen sám fakt, že na světě je stále a více a více zima. Naše věda již ví, že před nějakými 2—3 tisíci lety bylo opravdu tepleji, že na horských hřebenech, kde nyní se jen krčí nízká jehličnatá kleč, rostly kdysi listnaté stromy, velmi citlivé na chladna, aže ty stronymy ní ustoupily do poloh nižších. Lidé se však táží, proč to všecko je. Jsou to hlavně dvě teorie, které se snaží na tuto otázku dáti pravděpodobně odpověď. Jedni tvrdí, že nynější zimy jsou důsledkem stálého přibývání skvrn na slunci, čímž se oslabuje jeho tepelná energie. Kromě toho žhavé nitro naší země stále chladne a vrstva pevné kůry zemské stále více sílí, takže tím osudněji pociťujeme úbytek slunečního tepla.

Podle druhých příčinou těch převratů je Golfský proud, ohřívající celou severozápadní Evropu, který snad mění svůj směr. To by ovšem mělo pro Evropu katastrofální důsledky, neboť odchýlením Golfského proudu proměnila by se v ledovou poušť. Jedině díky jemu je na př. v Norsku možno síti obilí v místech 70 té rovnoběžky, kdežto v Americe tato hranice sahá jen k 60. rovnoběžce. Ale podle úvah badatelů, kteří se v posledních dnech v tisku objevily, není se zatím třeba obávati, že by se golfský proud obrátil jiným směrem a Evropu opustil.

Ať je to však tak či onak, jisto je, že všecky ty teorie počítají čas na tisíce a desetitisíce let, takže ani naši pravnuci se nemusí ničeho obávat a my můžeme klidně spát — zvlášť máme-li dost paliva.

Jak člověk snáší mrazy? Tuhé mrazy letošní vyvolávaly vzpomínku na útrapy, které bylo zažíti polárním cestovatelům v arktickém podnebí. Cestopisy vyprávějí o nebezpečném boji těchto cestovatelů proti strašným mrazům a vyslovují podiv nad tím, jak domorodci lehce nejtužší mrazy snášejí. První cestovatelé a bada-

telé v polárních krajinách Holanďan Barentsa, líčí, jak zmrzla jim vařící voda, ve které chtěli si vyprati košile, v pevnou masu, kterou nebylo možno více rozmočiti. Mráz byl venku tak strašný, že skály a kameny praskaly hlasitým praskotem a moře pokryté ledem bylo zahaleno v mračna kouře. Mráz působil na kůži chráněnou nejteplejším oděvem tak prudce, že způsoboval velké puchýře. Zajímavý byl účinek mrazu ve vytopené světnici. Jakmile dostane totiž ledový vzduch přístup do vytopeného prostoru, vytvoří se velká mračna páry, která se usadí na stěnách jako ledová pokrývka. Veškeré potraviny, zvláště maso, chléb, zmrznou na masu tak pevnou, že se o ní rozlámou i sekery a pily. Cestovatel Pavel popisuje, jak působí zima 60 stupňů Fahrenheita na člověka: Tep tluče pomaleji, člověk pozbývá sil přestává cítiti, oční víčka jsou tak zmrzlá, že jimi nelze pohybovati, při tom jest člověk trápen velikou žízní a záchvaty nervové slabosti, spavostí, až konečně se dostaví i pomatení ducha. Polární cestovatelé se naučili snášeti neobyčejně nízké temperatury jedině tím, že se přizpůsobili způsobu života domácích obyvatelů, zvláště Eskymáků, kteří se vyznamenávají malou citlivostí proti nejnižším teplotám.

Umělé jahody. Francoužtí učenci Truffau a Thurneyssen právě dokázali, že lidská věda dovede napodobiti slunce a provésti sluneční práci rychleji elekřinou. Předseda Akademie věd předložil členům Akademie výsledek práce těchto dvou učenců, košíček zralých jahod, které nikdy nespatřily slunečního světla. Byly vypěstovány ve sklepě pod světlem dvou elektrických lamp, které se nad nimi ustavičně otáčely ve výši půl páté stopy. V přírodě uzrávají jahody 80 dní, jahody umělé zrály 40 dní. A akademikové, kteří jahody ochutnali, shledali je chutné a vonné. Pěstitelé jahod v zahradách nemusí se však zatím obávati soutěže umělých jahod, neboť president Akademie oznámil spokojeným akademikům, že každá ta jahůdka přišla asi na 125 franků.

Jak je veliký roj včel? Normální roj včel skládá se z 600 až 1000 trubců, královny a 20—30.0000 dělnic.

Národní hospodářství

NEJRANNĚJŠÍ ZELENÁ PÍCE!

Ant. Fengr v Boholubech.

Vzhledem k nouzi o suchou pící roku letošního, jejíž nedostatek pociťuje se již nyní, jest nezbytno nedostatek tento nějak racionelně odčiniti setbou pícniny, jež by na jaře poskytla co nejrannější krmivo. Nejvydatnější a nejlepší pícninou jest *směska ozimá,* dávající nejen velmi rannou, ale i vydatnou pící jarní, která po vyčerpaných zasobách zimních přichazí zajisté každému rolníku velmi hod.

Směs tato skládající se ze žita a vikve písečné, čili huňaté, seje se záhy na podzim a vyborně snese slabší a lehčí půdy — a takové najdou se při každém hospodářství. Směska ozimá dává bohaté výnosy i v méně příznivé poloze a podnebí.

V posledni době (hlavně pro zvyšení dojnosti u krav) odporučuje sa síti časně z jara ještě k mísení se směskou ozimou — asi $^1/_3$ díl — bílé hořčice; tato kombinace prý obzvláště blahodárně působí nejen na celkový stav dobytka po přestalé zimě, nýbrž i urychluje vyměšování mléka a zvýšuje jeho jakost i másla z něho připravovaného. Dobytek ovšem s velikou chutí tuto směs přijímá. Seje se asi 160 kg. na ha.

CENY OBILÍ V POLSKU I ZA HRANICEMI.

Průměrné týdenní ceny čtyř hlavních druhů obilí jevily se od 4. do 10. února t. r. podle dat bursy Zbożowo-Towarowej ve Varšavě při 100 kg ve zlotých takto:

Trhy domácí:

	Pšenice:	Žito:	Ječmen:	Oves:
Varšava:	44.53	34.42	35.00	33.00
Lvov:	47.70	34.87	37.50	32.50
Krakov:	40.08	35.25	36.50	35.30
Poznaň:	41.00	32.35	35.00	30.87

Trhy zahraniční:

	Pšenice:	Žito:	Ječmen:	Oves:
Praha:	48.05	44.48	46.86	45.14
Brno	46,86	43,16	43,56	43,30
Hamburk	46.90	43.68	38.13	36.88
Berlín	45,48	43,57	47,75	43,15
Liverpool	46,10	—	—	43,50
Vídeň:	45.00	42.30	49.53	41.88
Gdańsko	41.92	34.98	38.18	30.97
New York	45,12	42,72	—	38,18
Chicago:	41.38	38.53	—	33.73
Buenos Aires	36.65	—	—	30,64

BESEDY „BUDITELE“

MŮJ PLAMEN.

Jiří *Rebl.*

V kamnech dnes malý plamínek
jak život lidský bliká:
chvílemi hoří jasněji,
chvílemi klesá, zniká...

Tak i můj život trampotný
někdy mne těší, blaží,
někdy mé srdce rozdírá
a slzou oči vlaží...

Však hoř, můj vnítřní plameni,
ať nepoklesnu duchem!
Ať mohu lid náš zažíhat
i na venkově hluchém!

PŘÍBĚH O ŽHÁŘI.

„Někteří ti lidé jsou moc šikovní,“ pravil rozvážně pan Malý, „to se jim musí nechat. Já jsem jednou četl o jednom takovém případu, možná, že to někdo z vás nezná. To se stalo někde ve Štyrsku. Tam byl mistr sedlář a řemenář, křestním jménem Anton a vlastním jménem Huber nebo Vogt nebo Meyer, jak už se tihle Němci tak obyčejně jmenují. Tedy ten sedlář měl zrovna svátek a seděl u svátečního oběda — ale ono se ve Štyrsku nejí dobře ani ve svátek, to není jako u nás. Já jsem aspoň slyšel, že tam jedí i kaštany. Tedy ten sedlář sedí po obědě v kruhu své rodiny, a najednou mu někdo tluče na okno: Ježíšmarjá, sousede, vždyť vám hoří střecha nad hlavou! Ten sedlář vyletí, a na mou duši, krov je v plamenech. To se ví, děti se dají do křiku, žena s pláčem vynáší hodiny — teda já už jsem viděl hromadu požárů a pozoroval jsem, že obyčejně lidé ztratí hlavu a začnou vynášet něco zbytečného, hodiny nebo kafemlejnek nebo kanára v kleci; a teprve když už je pozdě, tak si vzpomenou, že tam nechali babičku a šatstvo a hromadu jiných věcí. Zatím se sběhli lidé a začali si navzájem překážet s hašením; potom přišli hasiči — to víte, hasič se musí dřív převléknout, než začne hasit: ale zatím už začalo hořet druhé stavení, a do večera jich lehlo popelem patnáct. Kdo chce vidět pořádný požár, musí jít na vesnici nebo na malé město; ve velkoměstě to už není to, to se díváte spíš na fortele hasičů než na ten požár. Nejlepší je, když můžete sami pomáhat hasit nebo dokonce když můžete radit těm druhým, jak by měli hasit. Hasit, to je krásná práce, jak to tak syčí a praská; ale nosit vodu z potoka, to dělá člověk nerad. — Ono je v člověku něco divného: když už vidí nějakou pohromu, tak si skoro přeje, aby byla pořádná. Veliký požár nebo veliká zátopa, to tak člověka jaksi rozjařuje; má pocit, abych tak řekl, že přišel v životě na svůj účet. Nebo to je takový pohanský úžas, já nevím.

„Tedy to se ví, den nato tam bylo jako — no, jako po vyhoření; oheň je krásná věc, ale to spáleniště pak je strašné; to máte stejně jako s láskou. To člověk jen tak bezmocně kouká a myslí, že už se z toho nikdy nesebere. No, a byl tam jeden mladý četník, aby vyšetřoval příčinu toho požáru. Pane strážmistr, povídá ten sedlář Anton, já bych se vsadil, že to někdo zapálil; pročpak by to zrovna chytlo na můj svátek, když sedím u oběda? Ale to mně nejde na rozum, proč by se někdo na mně chtěl mstít, vždyť já nikomu nic zléhoanedělám, neřku-li abych se staral o politiku. Já teda nevím o nikom, kdo by mohl mít na mě takový hrozný vztek.

„Bylo poledne, a pálilo slunce; ten četník chodí po tom spáleništi a myslí si, teď aby čert poznal, jak to chytlo. Pane Anton, povídá najednou, co pak se vám to tamhle nahoře blejská na tom trámu? — Tam byl vikýř, řekl ten sedlář, snad to je nějaký hřebík. — Na hřebík to nekouká, povídá ten četník, to je spíš jako zrcátko. — Kdepak by se tam vzalo zrcátko, řekl ten sedlář, vždyť tam v tom vikýři byla jenom sláma. — A je to zrcátko, povídá ten četník, a já vám to ukážu.

„Pak si postavil hasičský žebřík k tomu ohořelému trámu, vylezl nahoru a povídá: Abyste věděl, pane Anton, neí to ani hřebík ani zrcátko, ale kulaté sklíčko přivrtané k tomu trámu. Prosím vás, k čemu to je? — To jsem blázen, řekl ten sedlář, to si s tím snad hrály děti. — A najednou ten četník, jak tak koukal na to sklíčko, vám zařval: Au! mordyje, vždyť to pálí! Co to je? — A ohmatával si nos. — Hergot! zařval po druhé, teď mně to spálilo ruku! Honem, pane Anton, podejte mně nějaký

papír! — Tak mu ten sedlář podal lístek ze svého notesu a ten četník drží ten papír kousek pod tím sklíčkem. — Tak, povídá za chvilku, pane Anton, mně se zdá, že to už máme. To už leze s toho zebříku dolů a drží ten list papíru tomu sedlářovi před očima; byla v něm propálená dírka a ještě se z ní kouřilo. Pane Anton, řekl ten četník, abyste věděl, to sklíčko je sběrná čočka neboli lupa: a teď bych rád věděl, kdo ji přivrtal k tomu trámu zrovna nad hromadu slámy; ale to vám říkám, pane Anton, kdo to udělal, ten půjde odtud v želízkách.

„Pro kristáčka, řekl ten sedlář, my jsme přece žádnou lupu doma neměli — halt! křikl najednou. Počkejte, já měl na učení kluka, Sepp se jmenoval, a ten si pořád hrál s takovými věcmi! Proto jsem ho vyhodil, že nebyl k rozumné práci, protože měl v hlavě samé takové hlouposti a jiné pokusy! Že by to byl ten zatracený kluk. — Ale to nejde, pane strážmistr. Vždyť jsem ho vyhodil, to bylo začátkem února; Bůh ví, kde teď je, ale tady se od té doby neukázal.

„To už se dozvíme, je-li to jeho čočka, řekl ten četník. Pan Anton, telegrafujte do města, aby sem poslali ještě dva četníky; na tu čočku mně nesmí nikdo ani máknout. Nejdřív musíme najít toho kluka.

„To se ví, taky ho našli; byl na učení u nějakého brašnáře v docela jiném místě; a sotva ten četník vkročil do dílny, začal se vám ten kluk třást jako list. Seppe, křičí na něj ten četník, kde's byl třináctého června?

„Prosím, tady, drkotal ten kluk, já jsem tady od patnáctého února a neodešel jsem ani na půl dne, já mám na to svědky. — To je pravda, řekl ten brašnář, to mu dosvědčím sám, protože bydlí u mne a musí chovat mé nejmenší.

„Zatrápená věc, řekl ten četník, tak to už nebude on.

„A co jako s ním mělo být? ptal se ten mistr brašnář.

„Inu povídá četník, bylo na něj podezření, že třináctého června tamhle v těch čertech ďáblech zapálil barák sedláře Antona a s ním půl obce.

„Třináctého června? řekl tem brašnář zaraženě. Poslouchejte, to je divné; třináctého června se ten kluk ptal: Kolikátého dnes je? Třináctého června? To je svatého Antonína, že? Já vám povídám, dneska se někde něco stane.

„V tu chvíli kluk Sepp vyskočil a chtěl vzít roha; ale to už ho četník držel za límec. Cestou se pak ten kluk tomu četníkovi přiznal: že měl vztek na mistra Antonína, protože ho ten sedlář k vůli těm jeho pokusům pohlavkoval jako psa; že se mu teda chtěl pomstít a proto si vypočítal, kde bude 13. června, na svátek mistra Antonína, přesně v poledne stát slunce, a že podle toho nařídil tu čočku, aby zapálila tu slámu, zatím co on bude bůhví kde: to všechno nachystal už v únoru a pak šel ze služby.

„Poslouchejte, na tu čočku pak zavolali nějakého hvězdáře z Vídně, a ten nad tím kroutil hlavou, jak byla přesně nařízena právě na sluneční kulminaci třináctého června. Říkal, že to je zrovna zázračná šikovnost, když ten patnáctiletý kluk k tomu neměl žádné ty astronomické nástroje na měření úhlů. Co s tím Seppem bylo dál, to nevím: ale tak si myslím, jaký by z toho uličníka byl hvězdář nebo fysik. Vždyť to mohl být druhý Newton nebo co, ten zatracený kluk! Ale ono na světě přichází na zmar tolik zvláštního důmyslu a takových těch krásnych schopností. — Víte, lidé mají tu trpělivost hledat v písku diamanty nebo perly v moři: ale aby hledali v lidech vzácné a podivné dary Pánaboha, aby nepřišly na zmar, to je ani nenapadne. A to je veliká chyba."

(Karel Čapek v L.N.)

BALADA RODÁCKÁ.

Fráňa Velkoborský.

Zda ještě někdy přijdeš zpět,
blouznivý větře mladých leto?

Na rodné stráni stárnou stromy,
zarůstá travou ticho cest...
Proč se tak hloupě zastesklo mi?
Jak bych to ticho nemoh' snést.

Což jsem tak jiný, nežli dřív?...
Tos ty byl, větře, jenž jsi kýv'?

Nežertuj, prosím. Je to vážné.
Já znovu se tě srdcem ptám.
Pro lásku svou to žádám snažně.
Bude-li třeba, pochovám...

Tak vidíš, brachu. Mlčíš teď.
Viď, to je také odpověď.

Byli jsme vždycky dobří spolu,
ty, tulák jeden, druhý já.
Tys často dal mně dobrou školu.
Kdo ale srdce uhlídá.

Ne, že to přišlo, ale jak!
Sny musely zas do oblak...

Na rodnou stráň chci znovu běžet,
a mužsky houknout do lesů.
Co ztrouchnivělo, nechám ležet.
Co ještě žije, odnesu.

Byls vždy mně věrný. Nuže pojď
a naposled mne doprovoď.

(L. N.)

LIDOVÝ KALENDÁŘ V ÚNORU.

Na sv. Blažeje (3.) pije skřivan z koleje.

Na Hromnice musí skřivánek vrznout, kdyby měl zmrznout. Na Hromnice půl krajíce, půl píce (polovina času do žní).

O sv. Dorotě (6.) uschne košile na plotě.

Svítí-li na Hromnice slunce, vyleze křeček z díry a dívá se, jak je dlouhý stín; a pak tak hluboko si hrabe díru, neboť tak dlouhá bude ještě zima.

Leží-li kočka v únoru na slunci, poleze v březnu na kamna.

Koutek humoru

Levně a dobře.

„Tvoje žena tě prosila o auto a ty jí kupuješ místo toho briliantový náhrdelník?"

„To je tak, můj milý, falešné brilianty lze koupiti, ale falešné auto nikoliv".

Hledá se pokladník.

Jest to pravda, že naši společníci hledají pokladníka?

Vždyť teprve před týdnem přijali nového!

„Právě toho hledají..."

Stydlivá Míša.

Míša přišla k lékaři. Lékař ji požádal, aby se svlékla. Míša se stydí.

„Jen se neostýchejte", dodává jí doktor odvahy, vždyť jsem vám člověkem docela cizím!"

U zbohatlíků.

Muž: „koupil jsem nového Rubense!"

Žena: „už byl nejvyšší čas, ten starý byl už příliš sešlý!

Hádanký

Šířenka.

Na hlavu jen známé sopky
postavíš-li padesátku,
tu část Prahy zjeví se ti
jako na obrátku.

Číselková šířenka.

1232 polské město
41232 řeka na Slovensku
541232 země v Č. S. R.

Předplatné v Lucku

přijímá: Česká Matice Školská, Jagiellońska 16, šekový účet P. K. O. 80890.

Ve Varšavě:

Drukarnia „Rola" Jana Buriana, Mazowiecka 11, šekový účet P. K. O. 1704.

Ceny předplatného:

na půl roku zl. 5.20, na čtvrt roku zl. 2.80. Do ciziny: na půl roku zl. 7.—, na čtvr roku zl. 3.75. Cena jednotlivého čísla je 50 gr.

Ceny oznámení:

Celá strana zl. 120.—, půl strany zl. 70.—, čtvrt strany zl. 40.—, osmina strany zl. 25.— dvanáctina strany zl. 20.—, šestnáctina strany zl. 15.—. Při častějším inserování slevy.

Zodpovědný redaktor: J s f W'e k. Łuck, Jagiellońska 16.
Vydavatel: Drukarnia „Rola", Jana Buriana, Warszawa, Mazowiecka 11.

Drukarnia. „Rola" J. Buriana. Warszawa, Mazowiecka 11 **Opłata pocztowa opłacona ryczałtem**